

Przedmiotowe Zasady Oceniania - język polski.

Opracowany na podstawie:

- w klasach IV-VIII – programu nauczania: „Nowe słowa na start!” wyd. „Nowa Era”; zgodny z wytycznymi podstawy programowej, realizowany w oparciu o podręczniki: „Nowe słowa na start!”.
- Statutu Szkoły Podstawowej w Jarantowicach;
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

O zasadach oceniania nauczyciel poinformował uczniów na pierwszych zajęciach edukacyjnych, co dokumentowane jest odpowiednim wpisem w dzienniku lekcyjnym, a rodziców poprzez obwieszczenie na stronie internetowej.

I. CELE PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA

1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
2. Pomoc uczniowi w planowaniu pracy i rozwoju.
3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy, informowanie na bieżąco rodziców (prawnych opiekunów) o postępach ich dzieci, trudnościach oraz specjalnych uzdolnieniach.
4. Umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej
5. Dostarczenie informacji o możliwościach poprawy oceny.

II. KRYTERIA OCENIANIA

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,

- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia

wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,

- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę.

III. OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIE

a) czytanie głośne, wyraziste, z akcentowaniem, intonacją, modulowaniem głosu, odpowiednim tempem;

b) formy ustne:

- dialog, streszczenie, odpowiadanie na pytania, rozwiązywanie problemu, recytacja, wypowiedzi na forum klasy;

c) formy pisemne:

- prace klasowe o tematyce związanej z lekturą, podsumowujące dział;
- sprawdziany, testy sprawdzające wiadomości i umiejętności z zakresu nauki o języku;
- kartkówki dotyczące materiału z trzech ostatnich tematów, nie muszą być zapowiadane,
- prace domowe, zadania wykonywane w zeszycie ćwiczeń;
- wypowiedzi pisemne na lekcji;
- dyktanda;

d) inne formy:

- wyniki pracy w grupie;
- wytwory pracy ucznia – plakaty, zaproszenia, zawiadomienia itp.;
- zadania dodatkowe, np. prezentacje multimedialne, projekty długoterminowe;
- zaangażowanie i wkład pracy ucznia na zajęciach lekcyjnych;

Forma oceniania:

1. Praca klasowa
2. Sprawdzian
3. Kartkówka
4. Odpowiedź ustna
5. Krótkie wypowiedzi pisemne na lekcji
6. Aktywność na lekcji
7. Zadanie domowe
8. Praca w grupie
9. Recytacja
10. Dyktando
11. Prezentacja multimedialna

12. Projekt
13. Plakat
14. Zeszyt ćwiczeń
15. Wypracowanie – w domu, na lekcji
16. Karta pracy
17. Ciche czyt. ze zrozumieniem
18. Technika głośnego czytania
19. Inne

W formach pisemnych, bez określonych poziomów wymagań, wyniki punktowe przeliczane są na oceny szkolne w następujący sposób:

Liczba procentowa zdobytych punktów / stopień

szkolny:

- 0–39% niedostateczny
- 40–49% dopuszczający
- 50–74% dostateczny
- 75–89% dobry
- 90–100% bardzo dobry
- 100% celujący

Wyżej wymienioną skalę procentów udziału punktów stosuje się we wszystkich punktowanych pracach pisemnych, przeliczając je na ocenę.

Przedmiotem oceny ucznia są realne osiągnięcia, czyli praca i postępy w uczeniu się, a nie tylko aktualny stan wiedzy i umiejętności. Poniżej zamieszczono kilka najważniejszych zasad oceniania:

1. Ocenia się rytmicznie, funkcjonalnie, systematycznie, w różnych formach i warunkach, zapewniając obiektywizm, uczciwość i sprawiedliwość.
2. Ocena roczna uwzględnia częściowe oceny z I i II semestru. Wynika z zakresu opanowanych umiejętności, zdobytych wiadomości, a także wkładu pracy.
3. Nauczyciel jest zobowiązany, na podstawie pisemnej opinii poradni psychologiczno - pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z programu nauczania.

IV. SPOSOBY KORYGOWANIA BRAKÓW, POPRAWIANIA WYNIKÓW NIEKORZYSTNYCH

1. Prace klasowe, testy, sprawdziany zapowiadane są co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem i zapisywane w dzienniku elektronicznym oraz poprzedzone lekcją powtórzeniową.
2. W ciągu tygodnia mogą się odbyć maksymalnie trzy prace klasowe lub sprawdziany. Jednego dnia może być zaplanowana tylko jedna praca klasowa lub jeden sprawdzian.
3. Kartkówki i odpowiedzi ustne są niezapowiedzianymi formami kontroli.
4. W ciągu semestru przeprowadza się co najmniej kilka prac klasowych lub sprawdzianów. Po pracy klasowej, sprawdzianie czy teście przewidziana jest lekcja poświęcona ich omówieniu i poprawie.
5. Prace klasowe i sprawdziany są obowiązkowe.
6. Uczeń, który nie uczestniczył w sprawdzianie w wyznaczonym terminie, jest zobowiązany napisać go w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.
7. Uczeń, którego nie zadowala ocena ze sprawdzianu lub pracy klasowej, ma prawo w ciągu dwóch tygodni od jej otrzymania jeden raz przystąpić do jej poprawy. Uczeń zostaje przy pierwotnej ocenie ze sprawdzianu, jeśli w wyniku poprawy otrzymał ocenę taką samą bądź niższą. Poprawiona ocena jest tej samej wagi, którą miała ocena poprawiana, a ocena poprawiana otrzymuje wagę 1.
8. Ustnie pracę pisemną może poprawiać ten uczeń, który zgodnie ze wskazaniem PPP i zespołu udzielającego pomocy psychologiczno - pedagogicznej wymaga indywidualnego podejścia lub pomocy nauczyciela.

V. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB

ROZWOJOWYCH I EDUKACYJNYCH ORAZ MOŻLIWOŚCI PSYCHOLOGICZNYCH

Kryteria pracy i oceniania dzieci dyslektycznych, z ryzykiem dysleksji lub innymi specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

1. Kryteria dotyczą uczniów posiadających opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej lub poradni niepublicznej.
2. W przypadku uczniów dyslektycznych nauczyciel ma na uwadze przede wszystkim usprawnienie systemu językowego.
3. Stara się nie oceniać głośnego czytania ucznia przy całej klasie; umiejętność tę w miarę potrzeb sprawdza indywidualnie.
4. Uczniowie są zobowiązani do przeczytania całej lektury szkolnej.
5. Nauczyciel stara się w miarę możliwości kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie czytanych przez ucznia poleceń.
6. Ze względu na wolne tempo czytania lub pisanie można wydłużyć czas pracy dziecka.

7. Często stosowane jest sprawdzanie wiadomości, ograniczając się do krótkich partii materiału.
8. W ocenie prac pisemnych dyslektyków będą uwzględniane wartości merytoryczne, rozumiane jako: stopień opanowania umiejętności lub wiedzy i sposób jej przekazania (zrozumienie tematu, znajomość opisywanych zagadnień, kompozycja, komunikatywność – mimo błędów językowych, zamykanie myśli w granicach zdania – nie ma potoku składniowego, wypowiedź logicznie uporządkowana mimo błędów ortograficznych, graficznych i interpunkcyjnych).
9. Formy sprawdzania i oceniania postępów w zakresie ortografii mają charakter: dyktand z komentarzem, okienkiem ortograficznym, pisanem z pamięci i innych ćwiczeń ortograficznych. Zakres sprawdzianu ortograficznego powinien obejmować jeden rodzaj trudności ortograficznej.
10. W miarę możliwości zapewnia się uczniowi miejsce w pierwszych rzędach.
11. Akceptuje się pismo drukowane. W zeszytach przedmiotowych nie oceniana jest estetyka pisma.
12. W przypadku prac nieczytelnych uczeń powinien głośno je odczytać.
13. Uczeń oraz rodzic dziecka dyslektycznego powinni systematycznie i rzetelnie pracować w kierunku pokonywania trudności szkolnych.
14. Ocena klasyfikacyjna, końcoworoczna uzależniona będzie od postępów w nauce, od zaangażowania i systematyczności w pracy.

Powyższe kryteria obowiązują także przy ocenianiu uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, posiadających opinie PPP lub objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną, wynikającą z indywidualnych potrzeb ucznia. Ponadto w miarę potrzeb zapewnia się uczniowi:

- wydłużenie czasu pracy, limitu na opanowanie materiału,
- egzekwowanie mniejszej partii materiału z zachowaniem prawa do oceny bardzo dobrej,
- ocenianie wysiłku włożonego w wykonanie zadania, a nie efektów pracy,
- dostosowanie warunków kształcenia do możliwości psychofizycznych.

Kryteria pracy i zasady oceniania uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.

1. Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim realizują tę samą podstawę programową, co ich sprawni rówieśnicy.

Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne (niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego programu nauczania) do indywidualnych

potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

2. W przypadku ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim nauczyciel skupia się na dalszym rozwijaniu sprawności językowych, w tym kształtowaniu złożonych struktur gramatycznych oraz budowaniu dłuższych wypowiedzi powiązanych w logiczną całość. Dostosowuje się formy i metody pracy z zastosowaniem ułatwień: odpowiednim doborem tekstów, ograniczeniem pojęć koniecznych do zapamiętania na rzecz ich zastosowania, praktyczny walor wypowiedzi pisemnych, modyfikacja tematyki wypowiedzi ustnych (plan wypowiedzi, wizualizacja).

3. Ocenę z przedmiotu ustala nauczyciel prowadzący. Podstawą oceniania jest położenie akcentu na ocenę wkładu pracy i zaangażowania, a nie poziom wiadomości czy umiejętności.

Zasady oceniania uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim:

- Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował treści zawarte w wymaganiach podstawowych dla danego poziomu edukacyjnego.
- Ocenę bardzo dobrą lub celującą uczeń otrzymuje, gdy opanuje treści wykraczające poza poziom podstawowy.
- Jeżeli poziom wiedzy ucznia jest niższy niż podstawowy, otrzymuje on ocenę dostateczną lub dopuszczającą (w zależności od zakresu niedostatków w osiągnięciach ucznia).
- Jeżeli uczeń wykazuje problemy w opanowaniu wymagań podstawowych, ale posiada minimum wiedzy i umiejętności dla danego poziomu edukacji i stara się uczestniczyć w procesie nauczania, to zasługuje na ocenę dostateczną.
- Uczniowi, który wykazuje fragmentaryczną wiedzę i niski poziom umiejętności, wystawia się ocenę dopuszczającą.
- Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w programie nauczania. Nie jest w stanie wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności, nawet z pomocą nauczyciela.

VI. ZASADY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW O POSTĘPACH W NAUCE

1. O zasadach oceniania nauczyciel informuje:

- a) uczniów na pierwszych zajęciach edukacyjnych, co dokumentowane jest odpowiednim wpisem w dzienniku lekcyjnym;
- b) rodziców poprzez obwieszczenie na stronie internetowej szkoły w sekcji zasady oceniania nie później niż do dnia pierwszego zebrania.

2. O szczegółowych kryteriach dla poszczególnych ocen cząstkowych nauczyciel informuje uczniów na bieżąco.

3. Oceny są jawne zarówno dla ucznia, jak i jego rodziców (opiekunów). Sprawdzone

i ocenione pisemne prace kontrolne otrzymują do wglądu według zasad:

- a) uczniowie – zapoznają się z poprawionymi pracami pisemnymi w szkole po rozdaniu ich przez nauczyciela,
- b) rodzice uczniów – na wniosek - na zebraniach klasowych lub po ustaleniu terminu z nauczycielem uczącym danego przedmiotu.

4. Przewidywane oceny roczne (semestralne) nauczyciel zapisuje w dzienniku elektronicznym.

Uwagi końcowe:

1. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi brak przygotowania, które nastąpiło z ważnych przyczyn, potwierdzonych pisemnie przez rodzica/opiekuna lub zgłoszonych w dzienniku elektronicznym.
2. Dwa razy w semestrze uczeń może zgłosić brak przygotowania do lekcji bez żadnych sankcji, nie podając przyczyny. Nie dotyczy to lekcji, na których nauczyciel zaplanował sprawdzian.
3. Prace domowe, szczególnie wypracowania, powinny być wykonywane w terminie. Jeśli ich brak, nauczyciel odnotowuje to w dzienniku i wyznacza nowy termin. W przypadku ponownego niedotrzymania terminu uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
4. Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Warunkiem jest aktywna obecność na lekcjach lub usprawiedliwiona dłuższa nieobecność.
5. Nie ocenia się ucznia po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Okres ten trwa od 3 do 7 dni (w zależności od długości absencji).
6. Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
7. Uczeń nieobecny na pracy sprawdzającej wiadomości i umiejętności z danego działu jest zobowiązany do napisania jej w terminie siedmiu dni po powrocie do szkoły lub w terminie uzgodnionym przez nauczyciela, w przypadku gdy uczeń ze swojej winy nie pisał pracy klasowej w wyznaczonym terminie, otrzymuje ocenę niedostateczną.

VII. NAUCZANIE ZDALNE

Zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość mogą być realizowane w szczególności:

- 1) przez podejmowanie przez ucznia aktywności określonych przez nauczyciela za pomocą narzędzia Google Classroom w domenie szkoły, potwierdzających zapoznanie się ze wskazanym materiałem, rozwiązaniem zadaniami, testami, projektami itp. dających podstawę do oceny pracy ucznia,
- 2) z wykorzystaniem:

- a) materiałów i funkcjonalności Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej,
 - b) materiałów dostępnych na stronach internetowych jednostek podległych Ministrowi Edukacji Narodowej, tym Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych,
 - c) innych materiałów wskazanych przez nauczyciela;
- 3) z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej zapewniających wymianę informacji między nauczycielem, uczniem lub rodzicem;

W okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkoły i prowadzenia nauczania zdalnego:

- a. realizować podstawę programową uwzględniającej potrzeby edukacyjne i możliwości psychofizyczne dzieci i uczniów, poprzez wskazanie źródeł i materiałów niezbędnych do realizacji zajęć, w tym materiały w postaci elektronicznej, z których uczniowie lub rodzice mogą korzystać,
- b. informować rodziców o dostępnych materiałach i możliwych formach ich realizacji przez dziecko lub ucznia w domu – w przypadku dzieci objętych zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi,
- c. dostosować do ustalonego tygodniowego planu nauczania zakresu treści nauczania oraz modyfikacji odpowiednio programu nauczania, tak by realizacja podstawy programowej nie została zagrożona,
- d. monitorować postępy uczniów oraz weryfikować wiedzę i umiejętności uczniów potwierdzających zapoznanie się ze wskazanym materiałem, dających podstawę do oceny pracy ucznia oraz informowanie uczniów lub rodziców o postępach ucznia w nauce, a także uzyskanych przez niego ocenach,
- e. systematycznie realizować i dokumentować zajęcia zgodnie z obowiązującym tygodniowym planem lekcji,
- f. wyznaczyć konsultacje on-line, być dostępnym dla uczniów i rodziców w czasie godzin realizacji zgodnie z tygodniowym planem pracy odpowiadania na pytania zadawane przez uczniów i rodziców poprzez e-dziennik czy inne komunikatory,
- g. publikować materiały i zadania uczniom zgodnie z obowiązującym godzinowym planem lekcji w danym dniu.

VIII. EWALUACJA PZO

Ewaluacja ma na celu określenie efektów pracy dydaktycznej i wychowawczej, na którą mają wpływ: nauczyciel, uczniowie, rodzice.

1. Ewaluacja dokonywana będzie raz w roku.
2. Informacje zbierane będą:

- na podstawie wyników zewnętrznego egzaminu umiejętności i kompetencji,
- na podstawie zmian w Statucie,
- na podstawie obserwacji nauczyciela, rozmów z rodzicami i uczniami.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VIII

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą (nie opanował minimum programowego, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy) ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie czyta lektur, nie pisze wypracowań, nie odrabia zadań domowych, wykazując lekceważący stosunek do przedmiotu).

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością fragmentów lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając w logiczny sposób na pytania o jego treść;
- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe (szczególnie osobę mówiącą w utworze) i wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego i fikcję literacką od prawdy historycznej;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu epickiego i dramatycznego z autorem;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, onomatopieję, powtórzenie, wyliczenie, pytanie retoryczne, wykrzyknienie;
- zna pojęcia: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim;
- podejmuje próby redagowania takich form wypowiedzi, jak: opis (wszystkie rodzaje); opowiadanie z dialogiem i elementami innych form wypowiedzi; charakterystykę (z elementami rozprawki); redaguje: sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list otwarty, motywacyjny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/ dziennika; przemówienie; podanie; życiorys, CV; wywiad

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone, zdanie złożone współrzędne, podrzędne i wielokrotnie złożone;
- próbuje dokonać analizy gramatycznej i logicznej wypowiedzi.
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery, sylaby;
- zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne; ponadto uczeń podejmuje

starania w celu uzyskania oceny pozytywnej.

OCENA DOSTATECZNA

Kształcenie literackie:

- wykazuje się znajomością lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając logicznie na większość pytań o jego treść;
- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe i gatunkowe, wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego i fikcję literacką od prawdy historycznej;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu epickiego i dramatycznego z autorem;
- próbuje wskazać cechy większości gatunków literackich;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, onomatopcję, powtórzenie, wyliczenie, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, apostrofę;
- zna i posługuje się pojęciami: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, związek frazeologiczny, teza, hipoteza, argument, fakt, opinia, archaizm, neologizm;
- redaguje formy wypowiedzi: opis (wszystkie rodzaje); opowiadanie z dialogiem i elementami innych form wypowiedzi; charakterystykę z elementami rozprawki; sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list otwarty, motywacyjny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/dziennika; przemówienie; podanie; życiorys, CV; wywiad; próbuje redagować reportaż.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone oraz zdanie złożone współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie złożone;
- nazywa rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, wykonuje ich wykresy, stosuje zasady interpunkcyjne w zdaniu złożonym;
- próbuje analizować wypowiedzenie wielokrotnie złożone;
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery oraz dzieli głoski na ustne – nosowe, dźwięczne – bezdźwięczne, twarde-miękkie;
- zna podstawowe zasady akcentowania w języku polskim;
- zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- potrafi korzystać ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego.

OCENA DOBRA

Kształcenie literackie:

- czyta wszystkie lektury;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazywaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, uwzględnieniem cech rodzajowych i gatunkowych dzieła literackiego;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań, wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, samodzielnie próbuje określać dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich;
- analizuje treść i język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, onomatopeja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, didaskalia, symbol, ironia, neologizm, archaizm, frazeologizm, antonim, gwara, slogan, groteska, komentarz, opinia, fakt, autobiografia, stylizacja, parodia, karykatura, satyra;
- wskazuje cechy gatunków literackich;
- omawia budowę wiersza (stychiczną, stroficzną), rozpoznaje układ i rodzaje rymów, zna i stosuje pojęcia: wiersz wolny, sylabiczny;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: opis (wszystkie rodzaje); opowiadanie (urozmaicone kompozycyjnie i fabularnie); charakterystykę z elementami rozprawki); sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list otwarty, motywacyjny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/dziennika; przemówienie; podanie; życiorys CV; wywiad; reportaż,
- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje, tworzy i przekształca różne typy wypowiedzi (zdanie pojedyncze, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie, zdanie wielokrotnie złożone);
- stosuje i przekształca mowę zależną i niezależną;
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery oraz dzieli głoski na ustne – nosowe, dźwięczne – bezdźwięczne, twarde-miękkie, dostrzega procesy fonetyczne zachodzące w języku;
- zna podstawowe zasady akcentowania w języku polskim;

- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzny.

OCENA BARDZO DOBRA

Kształcenie literackie:

- zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazywaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, uwzględnieniem cech rodzajowych dzieła literackiego;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań, wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, samodzielnie określa dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich;
- rozpoznaje czytany utwór jako: przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, dramat (gatunek), tragedię, balladę, nowelę, hymn, powieść historyczną;
- rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej: powieść lub opowiadanie obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy;
- analizuje treść i język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, onomatopeja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, didaskalia, symbol, ironia, neologizm, archaizm, frazeologizm, groteska, komentarz, opinia, fakt, autobiografia, stylizacja, parodia, karykatura, satyra, parafraza, dygresja, homonim, antonim, gwara, slogan, dialektyzm, peryfrazja;
- omawia budowę wiersza (stychiczną, stroficzną), rozpoznaje układ i rodzaje rymów, zna i stosuje pojęcia : wiersz wolny, sylabiczny, średniówka;
- bezbłędnie redaguje formy wypowiedzi: opis (wszystkie rodzaje); opowiadanie (urozmaicone kompozycyjnie i fabularnie); charakterystykę (z elementami rozprawki); sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list otwarty, motywacyjny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/ dziennika; przemówienie; podanie; życiorys CV; wywiad; reportaż.
- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu, dokonuje stylizacji i parafrazy tekstu.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje, tworzy i przekształca różne typy wypowiedzi (zdanie pojedyncze, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie, zdanie wielokrotnie złożone);
- stosuje i przekształca mowę zależną i niezależną;
- tworzy i odmienia nazwy miejscowe;
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery oraz dzieli głoski na ustne – nosowe, dźwięczne – bezdźwięczne, twarde-miękkie, nazywa i analizuje procesy fonetyczne zachodzące w języku;
- zna różnice między wymową a pisownią i potrafi je wykorzystać w praktyce;
- zna i stosuje zasady akcentowania w języku polskim ;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzny.

OCENA CELUJĄCA

Otrzymuje uczeń, który wykazuje szczególne zainteresowania przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązkowy materiał oraz bierze udział w konkursach, odnosząc znaczące sukcesy. Przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia, wkład pracy i zaangażowanie.